

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół.

Wysoki Sejmie!

Sprawą utworzenia funduszu pożyczkowego dla gmin Wysoki Sejm od roku 1890 się zatrudniał.

Uchwałą z dnia 24. listopada 1890 powziął Wysoki Sejm na wniosek posła Merunowicza następującą rezolucję:

„Należy wziąć pod rozwagę utworzenie krajowego funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół na wzór istniejącego już funduszu pożyczkowego na budowę koszar“.

W roku 1892 postawił dnia 7. marca poseł Merunowicz następujący wniosek już poprzednio w innej formie dnia 14. października 1881 i 23. września 1882 Wysokiemu Sejmowi przedkładany. Wys. Sejm raczy uchwalić: „Sejm ustanawia specjalny fundusz w sumie 300.000 zł. z którego mają być udzielane bezprocentowe pożyczki gminom na budowę szkół według warunków, które mają być oznaczone regulaminem ułożonym przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową.

Na utworzenie tego funduszu ma być wstawioną w budżet krajowy począwszy od roku 1892 kwota 50.000 zł. przez lat sześć“.

Komisja budżetowa, której w roku zeszłym wniosek posła Merunowicza Sejm dnia 11. marca 1892 przydzielił, przedłożyła Wysokiemu Sejmowi następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: „Wniosek posła Merunowicza i towarzyszy o utworzenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał, czy kapitały będące własnością majątku zarodowego krajowego funduszu szkolnego, mogłyby być użyte na utworzenie takiego funduszu pożyczkowego dla gmin wiejskich, przy równoczesnem zobowiązaniu funduszu krajowego do płacenia odsetek i stopniowego spłacania tych wypożyczonych kapitałów Radzie szkolnej krajowej“.

Ponieważ wniosków powyższych Wysoki Sejm w r. b. załatwić nie był w stanie, przekazał je uchwałą z dnia 5. kwietnia r. b. wniosek posła Merunowicza Wydziałowi krajowemu, który w tejże sprawie w odezwie z dnia 24. czerwca 1892 L. 19.369 do Rady szkolnej o opinię się odniósł.

Rada szkolna krajowa zaś w podanej w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 10. września 1892 LW. 46.662/92 odezwie z dnia 3. września 1892 L. 18.814 określiła warunki utworzenia funduszu pożyczkowego.

Już w r. zeszłym uznała komisya budżetowa potrzebę większej pomocy dla gmin na zakładanie szkół ludowych i niedostateczność kwoty 15.000 zł. do dyspozycyi Rady szkolnej na ten cel oddanej. Zachodzi bowiem potrzeba postawienia nowych szkół tam, gdzie one jeszcze nie istnieją, i rozszerzenia a względnie zrestaurowania dawnych budynków. W kraju naszym bowiem 2.340 gmin administracyjnych nie posiada wcale szkół; jakkolwiek, co prawda, nie wszystkie z tychże gmin warunki utworzenia szkoły ustawa z dnia 2. lutego 1885 Dz. u. p. Nr. 29. przepisane posiadają, zawsze jednak jest w kraju naszym w r. szk. 1892/93 — 708 szkół, w których mimo bardzo znacznej liczby dzieci w wieku szkolnym będących nie ma dotąd szkół ludowych, w których też Rada szkolna krajowa rozporządzeniem z dnia 13. kwietnia 1891 L. 5.694 Radom szkolnym okręgowym przeprowadzenie pertraktacyi celem zorganizowania szkół poleciła.

Liczba szkół nieczynnych wynosi w r. 1892/93 300 i wzmaga się wciąż, jest bowiem o 44 większą od liczby szkół nieczynnych z r. 1890/91 a o 106 większą od przeciętnej liczby szkół nieczynnych w latach 1885 — 91.

Powodem beczynności rzeczonych szkół w roku 1890/91 był w 46 wypadkach wyłącznie brak nauczycieli, w 209 wypadkach brak nauczycieli połączony z brakiem budynku. Liczba wypadków przeto, w których brak budynku obok braku nauczyciela na niemożność otwarcia szkoły zorganizowanej wpłynął — była o 38 większą od ich liczby w r. 1888/89, a o 53 większą od tejże liczby w roku szkolnym 1887/88.

Jakkolwiek tak co do liczby, jak i co do higienicznego urządzenia budynków szkolnych tak w porównaniu do czasu, w którym Rada szkolna zarząd szkół objęła i pierwsze skutki jej działalności na tem polu się objawiły, jak i w porównaniu do lat ostatnich jest pewien postęp, (n. p. liczba budynków szkolnych w stanie bardzo dobrym i odpowiednim z r. szk. 1890/1 była o 901 większą od tejże liczby w r. 1875/6, a o 326 większą od odnośnej liczby z r. 1886/7, liczba budynków w stanie bardzo dobrym była w r. 1891/2 o 153 większą od tejże liczby z r. 1888/9, a liczba budynków w stanie dobrym w r. 1890/1 była o 120 większą od ich liczby w r. 1888/9), — niemniej jednak wykazano, że w r. 1890/1 na 993 szkół mających budynki w stanie bardzo dobrym, na 933 w stanie dobrym, na 801 w stanie dość odpowiednim, 855 szkół miało budynki w stanie nieodpowiednim, przeto liczba nieodpowiednich budynków w r. 1890/1 była o 101 większą od ich liczby w r. 1875/6, o 86 większą od odnośnej liczby z r. szk. 1886/7, a jedynie tylko o 23 mniejszą od liczby nieodpowiednich budynków z roku 1888/9.

Na potrzebę rozszerzenia budynków wpływa także znacznie wzrost frekwencyi w szkołach ludowych, która w ostatnich ośmiu latach o 112.927 dzieci się zwiększyła; z zestawienia frekwencyi w roku 1890/91 z liczbą szkół w r. 1892/3 bez uwzględnienia prawdopodobnego przyrostu okazuje się, że na jedną szkołę przypada w r. 1892/3 124 dzieci, a na jedną klasę 79, że zatem liczba dzieci do jednej szkoły frekwentujących jest o 42% większą, aniżeli w r. szk. 1873/4, o 24% wyższą, jak w r. szk. 1888/9 a o 7% wyższą jak w r. szk. 1883/4. W skutek reorganizacyjnej pracy Rady szkolnej przedstawia się uieco korzystniej stosunek liczby dzieci przypadającej na jedną klasę, która jest o 9% niższą od odnośnej liczby w r. 1888/9, a jedynie tylko o 3% wyższą od r. 1883/4, ale zawsze o 40% przewyższa ich liczbę z r. szk. 1873/4, a w obec uzasadnionej powiększeniem pensyi nauczycielskich, stypendyów i wydatków na internaty, ró-

wniez jak i pomnozeniem seminaryów nauczycielskich nadziei, że brak nauczycieli, w krótkim przeciągu czasu da się usunąć, jest tembardziej zadaniem Wysokiego Sejmu w miarę możności także i drugiej przyczynie zwolnienia wzrostu liczby nowych szkół na przyszłość zapobiedz, ile że szybkie ściąganie całych kwot prestacyj konkurencyjnych na wystawienie szkół wedle artykułu 18 ust. z d. 28. grudnia 1882 i art. 24. ust. z dn. 2. lutego 1885 roku pobieranych, daje się uboższym gminom obok tego niejednokrotnie po 40 do 50% dodatków do podatków na pensyą nauczycieli opłacać mającym, dotkliwie we znaki i wpływa często na zniechęcenie ich do szkoły. Sejm też w latach dawniejszych używał w myśl alinei 3 art. 24. ustawy szkolnej, wedle której w razach wyjątkowych z funduszu szkolnego okręgowego zasiłki zwrotne gminom udzielane być mogą,—znaczniejszych, bądźto zwrotnych bądźto bezzwrotnych środków na budowę szkół, które w latach 1873—1876 przeciętnie po 56.500 zł. wynosiły; w r. 1876 przeznaczył Sejm na ten cel oprócz sumy 60.000 także i oszczędności budżetowe funduszu szkolnego w kwocie 120.444; później jednak musiał z powodu trudności finansowych ograniczyć się w tychże wydatkach, a mianowicie przeznaczył na zaliczki zwrotne dla gmin 1876—91 294.698 zł. czyli po 12.175 złr. corocznie. Z tych 294.694 złr. do końca r. 1891: 236.973 złr. spłacono. Wydatki w tym celu w preliminarzu na rok bieżący na . . . 23.800 złr. obliczone mianowicie: dzielą się na zasiłki bezzwrotne 7.000 „ na zasiłki zwrotne wynosić mają: 16.800 „ a w przecięciu lat 1889—91 ogółem 14.700 „ z tego wynosiły zasiłki zwrotne 9.733 „ a zasiłki bezzwrotne 4.933 „

Zasiłki te jednak tak z powodu niezbyt ich wysokiej sumy, jak i z powodu rozstrzeżenia w ich rozdziale na kwoty do 200 lub 300 złr., które gminy na długi czas umieszczały w książeczkach kasy oszczędności, nie zdołały odpowiedzieć potrzebie.

Nie mogąc za przykładem krajów zamożniejszych podnieść zasiłków bezzwrotnych, dąży komisya do powiększenia zasiłków zwrotnych, do zapewnienia dla nich źródła, do ujęcia ich w pewien system i do ułatwienia ich obrotu, i pomimo niezbyt wielkiej skłonności do tworzenia osobnych funduszy komplikacye budżetowe wywołujących, w tym poszczególnym wypadku na utworzenie osobnego funduszu się zgodziła.

Zasiłki zwrotne wedle wniosków komisji płynąć mają z majątku funduszu szkolnego w łącznej imiennej wartości 224.281, z funduszy szkół normalnych powstałego, którego zarząd wedle artykułu 34. ust. z d. 2. maja 1873. Dz. u. kr. Nr. 250 do Wydziału krajowego należy.

Rada szkolna krajowa w powyżej powołanej opinii stwierdza wprawdzie, że co do użycia majątku zarodowego, a w szczególności kapitałów będących własnością krajowego funduszu szkolnego na utworzenie funduszu pożyczkowego zasadniczo nie może zachodzić żadna przeszkoda, żąda jednak zagwarantowania całości tego kapitału i opłacania przez cały okres czasu, jak długo trwać ma użycie kapitału zarodowego na fundusz pożyczkowy, przypadających od tego kapitału odsetek, które corocznie w dochodach funduszu szkolnego krajowego wstawione być mają.

Komisya przyjmuje we wnioskach swoich procenta od kapitału funduszu krajowego w kwocie 10.178 zł. jako wydatek funduszu krajowego, któryto obowiązek w skutku swoim podwyższy wydatki na zasiłki bezzwrotne o 10.178 zł.

Ze względu na budżety trzech lat najbliższych jest środek przez komisją zalecony w porównaniu z r. b. korzystnym, suma bowiem na zasiłki bezzwrotne i odsetki od r. 1893 wydawać się mająca będzie o 6.622 zł. niższą, aniżeli suma zasiłków bezzwrotnych i zwrotnych na r. 1892 prelinowana; że zaś w trzech latach najbliższych płynąć będą zwroty zaliczek w latach dawniejszych

na budowę szkół udzielonych, których zaległość z końcem 1892 r. 42.725 zł. wynosić będzie, znajdują w r. 1893 i 1894 w zwrotach z zaliczek z lat dawniejszych nietylko odsetki od funduszu pożyczkowego całkowite pokrycie, ale jeszcze pozostanie 4.822 zł. na pokrycie zasiłków bezzwrotnych, tak iż istotny wydatek na zasiłki bezzwrotne i odsetki po odciążeniu dochodów ze zwrotów zaliczek gminom na budynki szkolne udzielonych a pod Rubr. IX. poz. 30. funduszu szkolnego (Dochody) wykazanych 3.178 zł., czyli o 4.822 mniej, aniżeli w r. 1892. wynosić będzie. W r. 1895. dochodów z tego źródła będzie jedynie tylko 12.725 zł., po pokryciu odsetek trzeba będzie dodać na zasiłki zwrotne 4.450 zł., cały zaś ciężar zasiłków bezzwrotnych w kwocie 7.000 zł. i odsetek 10.178 zł. spadnie na budżet krajowy bez żadnego wyrównania w Rubr. IX. poz. 30. Dochodów funduszu szkolnego. (Zwroty zaliczek gminom na budowę szkół udzielonych) dopiero w r. 1896.

Przedkładając Wysokiemu Sejmowi wniosek udzielenia gwarancyi, nie może komisya pominąć milczeniem pewnych zastrzeżeń, pragnie bowiem zabezpieczyć skarb krajowy przed dalszym ciężarem z tytułu gwarancyi wynikającym i zapewnić sprawiedliwy rozdział pożyczek.

Komisya spodziewa się, że za wpływem i pod ścisłym nadzorem Rady szkolnej krajowej, Rady szkolne okręgowe majątek, budżety i stosunki zamożności gmin, dla których pożyczki przeznaczone, badać będą i przed przedłożeniem Radzie szkolnej krajowej wniosku o udzielenie pożyczki zastanowią się nad tem, czyliby strony w moc ustawy do konkurencyi powołane o własnych siłach szkoły postawić, i bez pożyczki obejść się nie mogły; dalej, czyli przyjęcie procentów na fundusz krajowy znajduje w stosunkach gminy uzasadnienie, i czyliby gmina, postępując drogą w sprawozdaniu komisji budżetowej z dnia 12. września 1882 wskazaną pożyczki procentowej w Banku krajowym bez narażenia się na zbyt znaczne obciążenie zaciągnąć nie była w stanie? Bezwzględny warunkiem udzielenia pożyczki powinno być wykazanie możności oddania jej, a względnie egzekucyi. Udzielenie pożyczki bowiem tam, gdzie oddanie jej nie jest prawdopodobnem, jest dla dłużnika demoralizującym, i formę datku bezzwrotnego nosić powinno, a wszelkie odstąpienia od planu umorzenia w czasach normalnych mogą jedynie tylko powiększyć zaległości, a przeto i trudność wypłaty, zwolnienia zaś, które z góry wykluczyć należy, mogłyby tylko w gminach wywołać nieuzasadnioną dążność do zdjęcia z siebie ciężaru.

Również ma komisya budżetowa nadzieję, że Rada szkolna krajowa wpłynie na szybkie i sprężyste ściąganie rat umarzających pożyczkę za pomocą urzędów podatkowych, na oddanie całej jej sumy i na możliwie szybki jej obrót, który o ile bez uszczerbku dla sprawiedliwego rozdziału da się dokonać, leży zarówno w interesie tych gmin, dla których z tego samego źródła w r. 1902 pożyczki wypuścić się ma, jak i w interesie gwarantującego funduszu krajowego. Fundusz pożyczkowy na budowę szkół może w razie przyjęcia zgodnych z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową wniosków komisji wystarczyć na założenie budynków szkolnych w 200 gminach.

W miejscowościach nie mających środków na spłatę pożyczki możnaby postępując śladem myśli Marszałka Zyblikiewicza, popartej w roku zeszłym przez posła Szczepanowskiego, dążyć drogą powolniejszą do zabezpieczenia szkoły na przyszłość przez ustanowienie nadzwyczajnych do stosunków zamożności gmin zastosowanych dodatków przed założeniem szkoły i przez poprzedzające orzeczenie organizacyjne utworzenie funduszu miejscowego, a im wcześniej się te dodatki pobierać zacznie, tem prędzej szkoła wejdzie w życie. Komisya spodziewa się, że Rada szkolna krajowa kwotę pożyczek wedle pewnego wszystkie uboższe okolice naszego kraju uwzględniającego planu rozdziałając te gminy przedewszystkiem uwzględni, które na to najbardziej zasługują; w komisji podniesiono, że względ ten jest o wiele ważniejszym od szybkiego rozdziału pożyczek i wyrażono obawę, żeby gminy na uwzględnienie mniej zasługujące, w razie wcześniejszego zgłoszenia pierwszeństwa przed innymi nie uzyskały? W tej mierze pokłada jednak komisya ufność w zarządzeniach Rady szkolnej krajowej, i ma nadzieję, że zbyt

daleko idąca łatwość uzyskania pożyczek nie będzie ani powodem przerwania ciężaru procentowego z gmin zamożnych na kraj, ani też zachętą do niepotrzebnych lub budowli.

Komisya budżetowa już w sprawozdaniu z d. 12. września 1882 r. stwierdziła, że wiele gmin wskutek wymagań zbyt kownych i nadmiernie kosztownych budynków szkolnych w uciążliwym znalazło się położeniu, a kosztowne wykonanie budowli przyznał także wnioskodawca poseł Merunowicz w przemówieniu z 23. września 1882.

I w tegorocznych obradach komisji podniesiono z naciskiem obawę, aby utworzenie funduszu pożyczkowego nie stało się dla gmin pokusą do stawiania okazałych do stosunków ekonomicznych naszego kraju niezastósowanych budynków. Środki materyalne nie pozwalają nam bowiem trzymać się w tym względzie stopy w innych bogatszych krajach przyjętej, w których zresztą, jak np. we Francji zwrot do ograniczenia kosztów budowli szkolnych brać górę zaczyna, ale nakazują nam zamknąć się w granicach warunków dla zdrowia uczniów, dla potrzebnego w szkole światła i powietrza koniecznych. Leży to w interesie samych szkół, im taniej bowiem jedna szkoła kosztować będzie, tem więcej szkół postawić strony konkurencyjne będą w stanie. W tej mierze już Rada szkolna krajowa poczyniła pewne usiłowanie i oparłszy się na materyale dostarczone przez Radę powiatową bocheńską wypracowała dwa tańsze typy budynków szkolnych. Przypomniała też okólnikiem z dnia 31. marca 1891. do l 5937 c. k Radom szkolnym okręg okólnik z 13. września 1888. l. 8991. wedle którego udzielanie planów na nowe budynki należy do zakresu Rad szkolnych okręgowych.

Komisya mniema, że nawet i w tych wypadkach, w którychby gminy korzystając z ulgi w drodze pożyczki otrzymanej, a może nawet, jak to się niekiedy zdarzało, pod wpływem rad przedsiębiorców budowy ciągnących z niej korzyści do niepotrzebnej okazałości dążyły, Rady szkolne okręgowe w myśl okólników z dnia 24. lutego 1881. l. 1161. (Zbiór okóln. Nr. 135), 21. lutego 1887. l. 1583. (Zbiór okóln. Nr. 233) i 23. listopada 1887 L. 17.379 (Zbiór okóln. Nr. 256) do przekroczenia kosztów i rozmiarów niezbędną potrzebą wskazanych nie dopuszczają i obliczenia cen jednostkowych w sumaryczne zestawienia robót i materyalów wedle 4 typów przez Radę szkolną sporządzonych wstawiać się mające po zbadaniu miejscowych stosunków skrupulatnie sprawdzać będą.

Również komisya wyraża oczekiwanie, że Rada szkolna krajowa jedynie w tych miejscowościach na stawianie szkół zezwoli, dla których nauczycieli albo już zapewniła albo na pewnych podstawach pozyskać się spodziewa. Uskarzano się bowiem w Sejmie na wypadki w których szkoła z wielkim wysiłkiem wystawiona w braku nauczyciela pustką stać musiała.

Zarządzenie budowy nowej szkoły, tam gdzie dawniej istniejąca jest w złym stanie, albo wszystkich uczniów pomieścić nie zdoła, poprzedzić winno zbadanie, czyliby zrestaurowanie lub rozszerzenie dawnej szkoły nie wystarczyło, w żadnym bowiem razie nie powinno wpłynąć utworzenie funduszu pożyczkowego na wybredność pod względem budynków szkolnych w stosunkach naszego kraju wielce niepożądaną.

Sposób przyjęty przez Wydział, krajową Radę szkolną i komisją budżetową prowadzi prędzej do celu, aniżeli droga we wniosku posła Merunowicza wskazana, daje bowiem możność przedszego korzystania z pożyczek, podczas gdy przyjęcie wniosku posła Merunowicza zalecającego rozkład wyższej wprawdzie kwoty 300.000 na 6 rat rocznych po 50.000 pod względem finansowym dla budżetów 6 lat przyszłych także niekorzystne, byłoby się jedynie tylko do znacznie powolniejszego budowania potrzebnych szkół przyczyniło.

Co do sposobu użycia i administracyi funduszu pożyczkowego zgadza się komisya na następujące zasady w wymienionej odezwie Rady szkolnej krajowej zawarte:

„Fundusz pożyczkowy na budowę szkół stanowić będzie osobny fundusz zostający pod administracją c. k. Rady szkolnej krajowej, która udzielać będzie Wydziałowi krajowemu po upływie każdego roku zamknięcia rachunków tego funduszu.

Gotówkę uzyskaną ze spieniężenia efektów wartościowych przeznaczonych na utworzenie funduszu pożyczkowego a w przyszłości także raty wpływające ze spłat udzielonych pożyczek składać będzie c. k. Rada szkolna krajowa celem fruktyfikacji na conto corrente w banku krajowym i podnosić z tegoż banku, w miarę potrzeby pokrycia udzielonych pożyczek, odpowiednie kwoty, zaś wypłaty pożyczek i spłaty rat uskutecznić a względnie pobierać będą c. k. urzędy podatkowe na rachunek c. k. głównej kasy krajowej względnie funduszu pożyczkowego na budowę szkół. Czas trwania funduszu pożyczkowego ustanawia się na lat 20 t. j. od 1. stycznia 1893 do końca grudnia 1912 r.

W ciągu roku 1893 użyty zostanie cały fundusz pożyczkowy na udzielenie gminom bezprocentowych pożyczek spłacanych w 10 rocznych ratach, a od tej zasady odstąpi c. k. Rada szkolna krajowa w tych wypadkach, gdzie gminy same złożą deklarację, że udzieloną im pożyczkę życzą sobie spłacić w krótszym okresie czasu.

Wpływające w roku 1894 i w latach następnych aż do roku 1902 włącznie raty pożyczkowe będą użyte na udzielanie dalszych pożyczek, które z końcem roku 1902 ustanie, tak że już począwszy od roku 1903 spłacane raty pożyczkowe będą pobierane jedynie na zwrot kapitału funduszu pożyczkowego, który do roku 1912 zostanie w zupełności pokryty.

Pożyczki udzielane będą gminom w sposób dotychczasowy praktykowany za wystawieniem skryptów dłużnych, w których dla zabezpieczenia funduszu pożyczkowego zamieszczony będzie także warunek, że gmina zobowiązuje się wstawiać corocznie w swój budżet aż do zupełnego umorzenia pożyczki taką kwotę, jaka według skryptu dłużnego w ciągu roku ma być spłaconą, a gdyby tego nie uczyniła, ma c. k. Rada szkolna krajowa prawo domagania się od właściwego Wydziału powiatowego, aby tenże przy zatwierdzaniu każdorocznego budżetu dłużnej gminy wstawiał do tego rzeczoną kwotę.

Przy udzielaniu pożyczek uwzględniane będą przedewszystkiem te gminy, w których szkoły zostały już zorganizowane, lecz dla braku budynku szkolnego dotąd nie mogły wejść w życie, następnie gminy, w których istnieją budynki w tak lichym stanie, że postawienie nowych budynków staje się koniecznem, a wreszcie gminy, w których przez przekształcenie szkół jednoklasowych na więcejklasowe zachodzi potrzeba rozszerzenia budynku szkolnego“.

Komisya wnosi:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następujące uchwały:

I.

Począwszy od dnia 1. stycznia 1893 ustanawia się fundusz pożyczkowy na budowę szkół ludowych, z którego udzielane będą gminom wiejskim zasiłki zwrotne na budowę nowych albo też na przebudowywanie dawnych budynków szkolnych“.

Fundusz ten będzie pozostawał pod zarządem Rady szkolnej krajowej, która udzielać będzie Wydziałowi krajowemu po upływie każdego roku zamknięcia rachunków tego funduszu.

Czas trwania tego funduszu ustanawia się na lat 20, od 1. stycznia 1892 do 31. grudnia 1912.

Bliższe określenie zasad i sposobu rozdawnictwa zasiłków i warunków ich zwrotu pozostawia się Radzie szkolnej krajowej w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Do majątku funduszu pożyczkowego wpłyną oprócz uchwalonej dla niego równocześnie jednorazowej dotacji wszystkie kwoty, które z tytułu zwrotu udzielanych z niego zasiłków uiszczane będą.

Po rozwiązaniu funduszu pożyczkowego t. j. z dniem 1. stycznia 1913 przechodzi cały jego majątek na własność krajowego funduszu szkolnego.

II.

Z majątku zarodowego krajowego funduszu szkolnego wydziela się z dniem 1. stycznia 1893. wszystkie należące do jego składu efekta, a mianowicie 6% listy zastawne zakładu kredytowego ziemskiego w Krakowie w imiennej wartości 6.000 zł.; 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego w imiennej wartości 600 zł., 4½% listy zastawne tegoż Towarzystwa w imiennej wartości 83.800 zł., listy 4½% zastawne galicyjskiego Banku krajowego w imiennej 11.900 zł., 4½% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1883. w imiennej wartości 40.600 zł., także obligacye z r. 1884. w imiennej wartości 71.100 zł., także obligacye z r. 1888. w imiennej wartości 600 zł., 4% książeczkę Banku krajowego na 181 zł. 5 ct. i 9500 zł. wynoszącą dnia 1. grudnia 1892 płatną ratę kapitału pożyczonego funduszowi krajowemu razem przeto efekta w łącznej imiennej wartości 224.281 zł. 5 ct. a względnie efekta, któreby w miejsce tych efektów przed dniem 1. stycznia 1893 zakupione zostały przeznaczają się na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół.

III.

Kraj zobowiązuje się spłacać funduszowi szkolnemu krajowemu począwszy od 1. stycznia 1893 do 31. grudnia 1912 corocznie taką kwotę, jaką wydzielone z majątku zarodowego tegoż funduszu na rzecz funduszu pożyczkowego na budowę szkół efekta w chwili ich wydzielenia corocznie tytułem odsetek przynosiły.

Kraj poręcza, iż z rozwiązaniem funduszu pożyczkowego na budowę szkół w dniu 1. stycznia 1913 zostaną z funduszu pożyczkowego, a o ileby tenże nie wystarczał z funduszu krajowego zwrócone funduszowi szkolnemu krajowemu na rzecz jego majątku zarodowego takie same efekta, jakie z niego na rzecz funduszu pożyczkowego wydzielone zostały albo ich wartość w gotówce wedle kursu z dnia wydzielenia.

IV.

Komisya wnosi pod Rubr. XIV. poz. 176 a, funduszu krajowego,	Funduszu
szkolnego wstawić:	
Odsetki funduszu pożyczkowego na budowę szkół	10.178 zł.

Lwów dnia 16. września 1892.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Włodzimierz Kozłowski.

